

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

شیوه نامه ارائه مشاوره برای جشنواره ایده‌های نوآورانه آموزشی

آبان ماه ۱۳۹۸

پیشگفتار

اعضای محترم کارگروه‌های دانشجویی توسعه آموزش به منظور هدایت و مشاوره موثرتر دانشجویان در تکمیل فرم ایده‌پردازی آموزشی جهت شرکت در جشنواره دانشجویی ایده‌های نوآورانه آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیازمند ارائه راهنمایی‌های ساختارمند به گروه‌های هدف دانشجویی هستند. در همین راستا شیوه‌نامه حاضر از سوی واحد توانمندسازی و مشارکت آموزشی دانشجویان مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی تهران با هدف ارائه مشاوره‌های لازم تدوین شده است.

(۱) عنوان ایده نوآورانه

تاکید شود اولین گام در جلب نظر دیگران در خصوص ایده ارائه شده، انتخاب عنوان جذاب است. در راهنمایی و مشاوره دقت شود که عنوان ایده:

- خلاقانه باشد.
- کوتاه باشد.
- مرتبط با محتوای ایده باشد.
- در راستای مطالعات روز آموزش پزشکی باشد.

(۲) حیطه‌های ایده نوآورانه

- برای هر حیطه یک تعریف و مثال روشن بیان شود تا دانشجویان به درک بهتری از هر حیطه برسند.
- به دانشجویان کمک شود تا حیطه متناسب با ایده خود را انتخاب کنند.
- یک تعریف و توضیح کوتاهی از ماهیت و فلسفه ارائه ایده نوآورانه در راستای بسته/بسته‌های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی بیان شود.
- در صورت نیاز مثال‌های روشن برای توضیح هر یک از بسته‌های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی ارائه شود تا به درک بهتری از آن بسته برسند.
- به دانشجویان کمک شود تا بسته تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی متناسب با ایده خود را انتخاب کنند.

(۳) مشخصات فردی ارائه‌دهندگان ایده

- حداکثر تعداد افراد مشارکت کننده در ارائه ایده، ۴ نفر است.
- اطلاعات درخواستی به طور کامل تکمیل گردد.
- تمامی افراد ارائه‌دهنده ایده باید دانشجو باشند.
- دانشجویان می‌توانند از مقاطع تحصیلی مختلف و یا با تشکیل تیمی از دانشجویان رشته‌های مختلف علوم پزشکی باشند.

کلیه حقوق این سند مربوط به دانشگاه علوم پزشکی تهران است و هرگونه کپی برداری بدون ذکر منبع، غیر قانونی می باشد.

۴) نیاز آموزشی مورد نظر و اهداف کاربردی ایده

- نیاز و مشکل آموزشی که منجر به ارائه ایده شده به طور واضح تبیین شود. در این راستا استفاده و ارجاع به شواهد و مطالعاتی که در آن حوزه انجام شده است بسیار کمک کننده است.
- به ابعاد مختلف آن مشکل و تاثیراتی که می تواند در فرایند آموزشی برای ذی نفعان مختلف داشته باشد به وضوح اشاره شود. به وسعت تاثیرات مشکل در فرایند آموزشی در سطح کلاس، دانشکده، دانشگاه، جامعه، بین المللی بین رشته ای و بین دانشگاهی و غیره می تواند اشاره شود.
- به تجارب عینی موجود در مواجهه با مشکل اشاره شود.
- اهمیت پرداختن به آن مشکل در فرایند آموزش با بیان ضرورت اجرای ایده از منظر مطالعات موجود اشاره شود. به عبارت دیگر اشاره شود که به چه دلیل ضروری است که این مشکل مورد توجه قرار گیرد و چرا ایده آموزشی مطرح شده، راه حل مناسبی برای رفع یا کاهش این مشکل است.
- اهداف و پیامدهایی که به دنبال اجرایی شدن ایده انتظار می رود به آن ها دست پیدا کنند، مطرح شود.
- اهداف در سه حیطه هدف کلی، اهداف فرعی و اهداف کاربردی می تواند اشاره شود.

۵) مرور تجربیات مشابه

- در صورتی که مطالعه مشابه با ایده حاضر انجام شده یا هر فرایندی که به نوعی برای برطرف کردن نیاز آموزشی مطرح شده تاکنون مورد استفاده قرار گرفته است، چه در داخل و چه در خارج کشور، در این قسمت به طور مختصر شرح داده شود.
- از منابع معتبر و منابع قابل استناد که در سال های اخیر مرتبط با ایده آموزشی اجرا شده است استفاده شود.
- محدود به رشته مورد نظر و یا حوزه علوم پزشکی نباشند. ممکن است در رشته ها و حوزه های دیگر نشانه هایی از ایده مورد نظر وجود داشته باشد.
- حتما به فعالیت و تجارب مشابه خارجی در سطح بین المللی و نه فقط ملی اشاره شود.
- تاکید شود که نیاز نیست کلیه تجارب و مطالعات مشابه موجود در دنیا در این بخش به طور کامل ارائه شود، بلکه تنها به مهمترین، مرتبط ترین، و جدیدترین آنها اشاره شود.
- این بخش گویا، مفید و به دور از حاشیه پردازی تکمیل شود.
- از سیستم رفرنس نویسی و نکور برای ارجاعات در متن استفاده شود.

۶) وجه تمایز و نوآوری ایده حاضر با تجربیات مشابه

- به طور مختصر بیان شود که نوآوری و خلاقیت ایده پیشنهاد شده در قیاس با سایر فرایندهای مشابه چیست و بطور مشخص به چه دلیلی ایده خود را نوآورانه می دانند.
- نوآوری می تواند به ایده اصلی برگردد. به این معنا که ایده کاملا خلاقانه باشد و تاکنون پیرامون آن فرایندی انجام نشده باشد. همچنین نوآوری می تواند شامل تغییری خلاقانه و نو در بخشی از یک فرایند آموزشی یا تجربه های موجود باشد که آن را متمایز و کاربردی تر کند.

۷) گروه مخاطب و سطح آموزشی اجرای ایده

- گروه ذی نفع اصلی که ایده برای آن ها طراحی شده است مشخص شود.

کلیه حقوق این سند مربوط به دانشگاه علوم پزشکی تهران است و هرگونه کپی برداری بدون ذکر منبع، غیر قانونی می باشد.

- گروه‌های مختلف ذی‌نفعان به طور دقیق و مشخص قید شود. به افرادی که به‌طور مستقیم و غیر مستقیم از عملی شدن ایده تأثیر می‌پذیرند، اشاره شود. همچنین تأکید شود که ذی‌نفعان صرفاً دانشجویان نیستند و سایر افرادی که به‌طور مستقیم و غیر مستقیم در ارتباط با پیامدهای حاصل از اجرای ایده قرار می‌گیرند نیز اشاره شود.
- نقش گروه‌های مختلف ذی‌نفعان در فرآیند اجرایی شدن ایده بیان شود.
- سطح پیاده‌سازی ایده آموزشی مورد هدف جهت اجرای ایده اعم از کلاس درس، گروه آموزشی، دانشکده، دانشگاه و غیره مشخص شود. به این معنی که «آیا ایده طوری است که در سطح کلاس اجرا شود؟» مانند کلاس داروشناسی دانشجویان در یک ورودی، یا برگزاری آزمون آسکی برای سنجش مهارت‌های بالینی دانشجویان در سطح دانشکده

۸) فرآیند اجرای ایده

- مراحل اجرای ایده به صورت گام به گام، روشن و واضح شرح داده شود. توضیح داده شود برای اینکه ایده به اجرا برسد چه مراحل باید طی شود.
- یادآور شوید در هر مرحله قید کنند که چه فعالیتی، توسط چه کسی، در چه زمانی، در کجا و چگونه باید انجام شود.
- همچنین منابع و امکانات لازم برای فاز اجرایی اعم از منابع مالی و بودجه، انسانی، برنامه زمانبندی به صورت جدول گانت، تجهیزات و ... برای دریافت نتایج به‌طور واضح یادداشت شود.

۹) فرآیند ارزیابی موفقیت ایده

- روش‌ها و ابزارهای ارزشیابی اثربخشی ایده پیشنهاد شده شرح داده شود.
- برای روش‌ها و ابزارهای ارزشیابی موجود مثال روشن بیان شود تا دانشجویان به درک بهتری از آن برسند. به‌طور مثال در ایده استفاده از یک نرم‌افزار آموزشی برای دانشجویان کارشناسی علوم تغذیه، هدف اصلی بهبود سطح یادگیری دانشجویان در درس خاصی است. در نتیجه باید از روش‌هایی مانند امتحان کتبی یا شفاهی جهت سنجش میزان یادگیری در قالب آزمون میان‌دوره و پایان‌دوره استفاده شود. بنابراین باید به روش، ابزار، زمان، تعداد دفعات، نتیجه و رفتار مورد نظر جهت ارزیابی اشاره شود.
- به منظور ارزشیابی ابعاد و سطوح مختلف نتایج حاصل از اجرای ایده پیشنهادی، یک نظام ارزشیابی مشخص پیشنهاد داده شود. به این منظور استفاده از مدل‌های مختلف ارزشیابی از قبیل مدل کرک پاتریک می‌تواند کمک‌کننده باشد.
- به منظور تعیین ابعاد مختلف نتایج حاصل از اجرای ایده، می‌توان از سایر مطالعات مشابه نیز کمک گرفت.

۱۰) چشم انداز نهایی ایده و قابلیت تعمیم پذیری

- در صورت موفقیت ایده پیشنهادی، چه تغییری در روند آموزشی علوم پزشکی حاصل می‌شود؟
- تأثیر آن بر گروه‌های مختلف در حیطه‌های دانشی، نگرشی و عملکرد گروه‌های مختلف مانند آموزش دهنده و آموزش گیرنده چگونه است؟
- تأثیراتی که عملی شدن ایده بر آینده حرفه‌ای دانشجویان می‌گذارد، چگونه است؟

کلیه حقوق این سند مربوط به دانشگاه علوم پزشکی تهران است و هرگونه کپی برداری بدون ذکر منبع، غیر قانونی می باشد.

- تأثیری که بر فرایند ارائه خدمات بهداشتی درمانی به جامعه به جای می گذارد چگونه است؟
- قابلیت تکرارپذیری فرایند حاصل از این ایده در مراکز آموزشی، غیر از مرکز مورد نظر چگونه است؟ به این معنا که آیا ایده در دانشکده یا دانشگاه دیگری قابلیت اجرایی دارد یا خیر؟ چرا؟

نکات طلایی

- یکی از شروط پذیرش یک ایده نوآورانه آموزشی، جدید و خلاقانه بودن آن در حوزه پیشنهادی است. بنابراین به روش ها و موضوعاتی برای ایده مورد نظر در آموزش فکر شود که تجربه اجرای آن در کشور محدودتر است.
- از ادغام موضوعات مختلف و روش های جدید در فرایند آموزش برای خلق ایده های خلاقانه کمک گرفته شود.
- به منظور نشان دادن اثربخشی اجرای ایده خلاقانه، تشریح پیاده سازی آن به شکل بسیار کاربردی، کلیدی است.
- نگارش مناسب ایده ارسالی یکی از شروط موفقیت و پذیرفته شدن آن است. در این خصوص در صورتی که جزئیات مناسبی از ایده پیشنهادی تشریح شود، احتمال درک ارزشمندی اجرای آن بیشتر خواهد شد.
- تعداد کلمات قید شده برای سبمیت ایده در فرایند داوری لحاظ می شود؛ بنابراین به این موضوع توجه شود. البته به این موضوع دقت شود که کاهش تعداد کلمات نباید در تشریح ایده ارسالی نقصی ایجاد کند.
- به منظور ارتقاء کیفیت ایده پیشنهادی، حتما آن را در معرض نقد سایرین قرار دهند. به این منظور از دانشجویان با تجربه و اساتید بخواهند که نقد خود را بر ایده پیشنهادی شان ذکر کنند.
- در صورتی که ایده پیشنهادی در لیست اولیه انتخابی جهت ارائه در جشنواره قرار گرفت، حتما به ارائه آن به شکل خلاقانه فکر شود.

این شیوه نامه در ۱۰ ماده، در تاریخ ۱۳۹۸/۸/۱۴ به تصویب کمیته دانشجویی توسعه آموزش مرکز مطالعات دانشگاه رسیده است.